

Sollefteå kommun
kommun@solleftea.se

2023-10-30
Dnr 2023:1358

Beslut

efter kvalitetsgranskning av Undervisningens
kvalitet i gymnasieskolans yrkesämne
skogsmaskiner vid Sollefteå gymnasium i
Sollefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Sollefteå gymnasium avseende undervisningens kvalitet i gymnasieskolans yrkesämne skogsmaskiner.

Granskningens syfte är att granska om elever på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av om elever på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Sollefteå gymnasium den 14 september 2023. Besöket genomfördes av utredarna Tilda Lindell och Ewa Mölleryd.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- En lektionsobservation
- Två gruppintervjuer med elever
- En intervju med yrkeslärare
- Två intervjuer med apl-handledare
- En intervju med rektor och biträdande rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2024.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i yrkesämnet skogsmaskiner i hög utsträckning utformas för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning visat att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i yrkesämnet skogsmaskiner i hög utsträckning utformas för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande.

Granskningen av undervisningens innehåll visar att eleverna får arbetsuppgifter som innebär att de får hantera teknisk utrustning samt processer och situationer som liknar sådana som de kommer att möta i yrkeslivet. Det finns också ett medvetet arbete för att stödja eleverna i att utveckla ett yrkesspråk. Vidare integreras det arbetsplatsförlagda lärandet (apl) med det lärande som sker på skolan, genom att det finns ramar för vad apl ska innehålla och elevernas kunskapsutveckling under apl följs upp. Däremot visar granskningen att trepartssamtal inte har genomförts som en del av uppföljningen under elevernas apl.

Granskningen av undervisningens form visar att undervisningen är strukturerad och består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans, samt att teori och praktik kopplas samman på ett tydligt sätt. Undervisningen anpassas så att eleverna får såväl stöd som utmaningar för att utveckla ett gott yrkeskunnande. Vidare ges eleverna möjligheter till delaktighet och utrymme för reflektion om sitt lärande, och ett jämställdhetsperspektiv integreras i undervisningen.

Granskningen av undervisningen om och för hållbar utveckling visar att såväl sociala som miljömässiga och ekonomiska aspekter av hållbar utveckling tas upp i undervisningen, och att eleverna ges förutsättningar att göra och reflektera kring val med koppling till hållbar utveckling.

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

Undervisningens innehåll

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningens innehåll ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att elevernas arbetsuppgifter är autentiska och relevanta, och ger förutsättningar att utveckla specifika yrkeskunskaper. I bedömningen ingår att arbetsuppgifterna ger eleverna förutsättningar att hantera processer och situationer de kan möta i ett framtida yrkesliv och att det finns ett samband mellan skolförlagd och arbetsplatsförlagd undervisning. Genom undervisningen får också eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk.

Motivering till bedömning

Arbetsuppgifterna ger eleverna förutsättningar att utveckla specifika yrkeskunskaper och färdigheter

Granskningen visar att eleverna får arbetsuppgifter som innebär att de får hantera teknisk utrustning samt processer och situationer som liknar sådana som de kommer att möta i yrkeslivet.

Såväl lärare som elever beskriver att eleverna får använda teknisk utrustning samt utföra service, underhåll och enklare reparationer. Till exempel har eleverna hittills kört motorsåg och skotare samt utfört reparationer av slangar och band. Skolan har en egen skotare och inför varje läsår hyrs nya maskiner in för undervisningen. Skolan har också tillgång till simulatorer för några av de stora maskintillverkarna på marknaden. Vid skolan finns ett övningsområde med banor av olika svårighetsgrad där eleverna först får öva på att köra maskin utan last för att sedan kunna gå vidare till mer avancerade banor och köra i terräng. Det förekommer också att eleverna får köra korta sträckor i trafik och då framför allt på mindre vägar och allmänna grusvägar. Vidare berättar lärare att skolan har tillgång till riktiga avverkningsområden som eleverna får öva på, och att eleverna arbetar i lag och har skiftgång när de arbetar ute i fält på motsvarande sätt som i yrket. Såväl lärare som elever beskriver också att frågor om säkerhet, skyddsutrustning och ergonomi återkommande tas upp i undervisningen.

I intervjuerna ger såväl elever som lärare exempel på egenskaper och generella förmågor som de ser är viktiga för att kunna klara yrket som just skogsmaskinförare. Till exempel beskriver elever att initiativtagande, mod samt intresse och att vilja bli bra på att köra är viktigt för att klara yrket. Lärare beskriver att utöver förmågan att samarbeta är det viktigt att eleverna har rätt inställning, eftersom arbetet som skogsmaskinförare är ett prestationsjobb som bland annat kräver driv och att man ständigt strävar efter att utvecklas och bli bättre. Detta är något som lärare pratar med eleverna om, och lärare beskriver att en målsättning i undervisningen är att eleverna ska klara att arbeta självständigt efter samråd med läraren. Motiveringen till denna målsättning är att det motsvarar en nivå av kunnande som enligt lärarna krävs för att klara yrket.

Undervisningen planeras med hänsyn till vad eleverna ska arbeta med under apl, men trepartssamtal saknas

Granskningen visar att det finns ramar för det kunskapsinnehåll som elevernas apl bör innehålla och att det sker en uppföljning av elevernas kunskapsutveckling under apl, men att kommunikationen med apl-handledarna i samband med elevernas apl kan utvecklas.

Den biträdande rektorn beskriver att eleverna har sammanlagt fyra veckors apl i år 2 då eleverna väljer om de vill inrikta sig mot virkestransport med skotare alternativt mot planering. I år 3 har eleverna apl varannan vecka under

vårterminen och då är det fokus på att eleverna ska arbeta med avverkning med skördare. Även lärare beskriver att de i första hand vill att eleverna ska köra skotare på sin apl i år 2 och skördare i år 3, och att de har en dialog med apl-handledarna om vad eleverna ska öva på under sin apl. I intervju berättar två apl-handledare att lärare hör av sig under apl-perioden och frågar hur det går för eleven, men det varierar i vilken utsträckning som apl-handledarna har fått information och har kännedom om det kursinnehåll som är aktuellt för elevens apl.

Vidare beskriver lärare att eleverna får veta vad de behöver öva på under sin apl, och när eleverna är inne varannan vecka under sin apl i år 3 följer lärare upp hur det går för eleverna och vad de får göra. Skolan använder en mall för dokumentation av vilka moment eleven ska öva på under apl, där apl-handledaren också ska bedöma hur eleven utfört de moment som hen har arbetat med under apl-perioden. Utöver detta följer lärare upp elevernas apl i år 2 och 3 genom telefonsamtal och besök när det är möjligt. Båda apl-handledarna beskriver också att de ska lämna omdömen om elevens arbete under apl på en blankett, att lärare hör av sig per telefon för att stämma av hur det går för eleven och att det förekommer att lärare kommer ut på besök till apl-platsen. Ingen av apl-handledarna har däremot haft ett trepartssamtal med elev och lärare senaste gången de hade en elev på apl från skolan, och en av apl-handledarna uppger att lärarna nog skulle kunna få en fylligare bild av elevens kunskapsutveckling om de också hade ett samtal som komplement till dokumentationen.

Undervisningen ger eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk

Lärare beskriver att yrkesspråket kommer in vid diskussioner, genomgångar och genom repetition och lärare ger flera exempel på hur de arbetar medvetet för att eleverna ska kunna utveckla ett yrkesspråk. Till exempel har en lista med centrala begrepp tagits fram och vid genomgångar skriver lärare upp centrala begrepp för att synliggöra dem för eleverna samt ritar, förklarar och använder begreppen i undervisningen. På den lektion som Skolinspektionens utredare observerade noterades också att undervisande lärare skrev upp och förklarade centrala begrepp, bland annat genom att återknyta till en uppgift som eleverna arbetat med i fält dagen innan. Elever beskriver också att det efter hand har blivit mer och mer begrepp i undervisningen och att detta är något som de har arbetat med under lång tid.

Undervisningens form

Här bedöms i vilken utsträckning undervisningens form ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att den är varierad och strukturerad och en tydlig koppling mellan teori och praktik. Det finns en röd tråd mellan undervisningen i skolan och det arbetsplatsförlagda lärandet. I undervisningen tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar för att nå ett gott yrkeskunnande. Eleverna görs kontinuerligt delaktiga och ges utrymme för reflektion. Jämställdhetsperspektivet integreras i undervisningen, inklusive i samband med apl.

Motivering till bedömningen

Undervisningen är omväxlande och det finns en tydlig integrering mellan teori och praktik

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans, samt att teori och praktik kopplas samman på ett tydligt sätt.

I intervjuerna ger såväl lärare som elever exempel på hur teoretiska moment varvas med praktisk övning så att det blir en variation i undervisningen och en närhet mellan teori och praktik. Lärare berättar att eleverna får arbetsuppgifter som ska genomföras i fält och som varvas med teoretiska genomgångar och uppgifter. Det kan till exempel handla om att eleverna individuellt får arbeta med frågor som handlar om ekonomisk körning eller att eleverna ska komma på risker i ett avverkningsområde och diskutera i grupp. Ett exempel på en uppgift som eleverna har gjort i fält är att de har varit ute på en trakt för att prova att sätta ut basvägar. Elever beskriver att det är vanligt att lärare tar upp vad de gjorde på föregående lektion för repetition och att lärarna kopplar ihop det teoretiska innehållet till arbetsuppgifterna som eleverna gör i fält. Detta noterade Skolinspektionens utredare även under den lektion som observerades, då läraren bland annat tog upp elevernas lösningar som exempel och gav återkoppling på dessa. Lärare säger också att det är vanligt att de lyfter in exempel från sin egen yrkeserfarenhet i undervisningen och kopplar det till det teoretiska innehållet.

I intervjuer framkommer också exempel på hur eleverna får möjlighet att använda tidigare kunskaper och erfarenheter i nya situationer. Till exempel berättar elever att de får börja öva i simulator vilket ger en stor fördel när de sedan ska köra maskin då de har lärt sig knapparna, och lärare beskriver att eleverna först får köra maskin på plan mark utan last för att sedan gå vidare till körning på banor och i terräng.

Arbetsuppgifter planeras så att eleverna ges såväl stöd som utmaningar, och undervisningen inkluderar möjligheter till reflektion och delaktighet

Granskningen visar att undervisningen anpassas så att eleverna får såväl stöd som utmaningar, och att eleverna ges möjligheter till reflektion och delaktighet i undervisningen.

Såväl lärare som biträdande rektor beskriver att det finns förutsättningar att ge elever stöd och utmaningar i undervisningen. Till exempel kan elever som behöver mer körtid få detta på skolan och elever med större körvana kan utmanas med tidigare och mer maskinkörning. Elever beskriver också att lärare som undervisar i skogsmaskiner har god koll på vad eleverna kan och vad de behöver öva mer på, och ger exempel på hur uppgifter anpassas och hur svårighetsgraden ökar successivt i undervisningen. Det kan till exempel handla om att eleverna utifrån vana får plocka olika många sortiment, eller att eleverna börjar öva på att köra skotare i simulator för att sedan gå vidare till att öva med en fast kran som finns på skolan.

I intervju beskriver lärare att de pratar med eleverna om hur det går för dem vid olika tillfällen, till exempel efter körning i simulator, när lärare följer med i hytten vid körning och vid utvecklingssamtalen. Eleverna får också utvärdera sin apl då de får beskriva hur det har varit och vad de har lärt sig. Såväl lärare som elever ger också exempel på hur eleverna får vara delaktiga i undervisningen. Till exempel berättar lärare att eleverna kan få vara med och påverka vilket skift de vill ha när de arbetar i lag, och i slutet av en kurs får eleverna genomföra en enkät om vad som kan utvecklas i undervisningen. Elever beskriver också att synpunkter som de har framfört har lett till förändring, till exempel att eleverna på programmet nu får börja köra maskin tidigare i utbildningen.

I undervisningen integreras ett jämställdhetsperspektiv med koppling till yrkeskultur

Av granskningen framgår att frågor som rör jämställdhet och yrkeskultur i branschen tas upp i undervisningen, och att detta också sker med koppling till apl.

Lärare berättar att de har pratat om yrkeskultur, till exempel om jargong, i undervisningen och att ett av de stora skogsbolagen har ett upplägg om jämställdhet i skogsbranschen som både elever och personal deltar i årligen. Det är en rutin att eleverna i år 1 ska få ta del av detta inför att de går ut på apl. Elever beskriver att på ett stormöte med skogsbolaget togs det upp exempel på jargong som inte är bra, men det pratades också om att det inte bara är skicklighet i maskin som räknas utan också hur man är som person.

Undervisning om och för hållbar utveckling

Här bedöms i vilken utsträckning undervisning om och för hållbar utveckling ger förutsättningar för eleverna att utveckla ett gott yrkeskunnande. Undervisning av hög kvalitet utmärks av att den är utformad för att ge eleverna en fördjupad förståelse för hållbar utveckling inom yrkesområdet. Undervisningen ger också verktyg för att observera och analysera hållbarhetsfrågor som är av vikt för yrkeskunnandet. I undervisningen finns genomgående ett hållbarhetsperspektiv som förbereder eleverna för att kunna göra självständiga och reflekterade val i det framtida yrkeslivet.

Motivering till bedömningen

Undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla en förståelse för hållbar utveckling genom både teori och praktik

Granskningen visar att olika aspekter av hållbar utveckling, såväl sociala som miljömässiga och ekonomiska, tas upp i undervisningen och att eleverna ges förutsättningar att göra och reflektera kring val med koppling till hållbar utveckling.

Både lärare och elever berättar att de har pratat om hur man bör arbeta för att hålla ett helt yrkesliv, till exempel att det är viktigt att ta raster och att ställa in stolen i maskinen på ett ergonomiskt sätt. Lärare uppmanar också eleverna att arbeta i ett lugnt och jämnt tempo då det är mer skonsamt för både maskin och människa jämfört med ett högt tempo, vilket elever också ger exempel på att lärare tar upp. Vidare beskriver lärare att eleverna får öva på att göra självständiga val och beakta hållbar utveckling då de arbetar med planering och exempelvis behöver ta hänsyn till kulturstubbar, och att de arbetar med effektiv körning för att minska bränsleförbrukningen. De berättar också att de lyfter frågor om skogens sociala värden med eleverna som de får reflektera över, som att en skog med hyggen och ungskog påverkar de som vistas i skogen. Elever berättar också att de har pratat om kretsloppet i skogen från plantering till avverkning och att de förbereds för såväl traditionellt skogsbruk som andra former av skogsbruk. De ger också exempel på fel i planering som kan göra det nödvändigt att avvika från trakttdirektiv med hänsyn till hållbarhetsaspekter.

Avslutande kommentar

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom de granskade områdena, men bedömer att undervisningens kvalitet i ämnet skogsmaskiner kan höjas ytterligare genom att utveckla dialogen med apl-handledarna så att alla apl-handledare får information om mål och innehåll i de kurser som elevernas apl berör, samt att former för trepartssamtal utvecklas.

Som stöd för detta kan Skolverkets lärportal användas, se [Lärportal Skolverket Utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet](#).

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Karin Lindqvist, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Tilda Lindell. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Ewa Mölleryd och jurist Helena Lund Lönnvik deltagit.

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningens frågeställning:

- I vilken utsträckning utformas undervisningen i yrkesämnet för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande?

Granskningens kvalitetskriterier:

Undervisningens innehåll

Uppgifter i undervisningen är autentiska och relevanta och ger förutsättningar för att utveckla specifika yrkeskunskaper. Uppgifter i undervisningen ger eleverna förutsättningar att hantera arbetsprocesser och situationer som de kan möta i ett framtida yrkes liv. Planeringen av uppgifter i undervisningen görs med hänsyn till vilka arbetsuppgifter eleverna utför under apl. Genom undervisningen ges eleverna förutsättningar att utveckla ett yrkesspråk.

Undervisningens form

Undervisningen är varierad och strukturerad. Undervisningen har en tydlig integrering mellan teori och praktik samt mellan undervisningen i skolan och det arbetsplatsförlagda lärandet. I undervisningen tas hänsyn till varje enskild elevs behov och förutsättningar för att nå ett gott yrkeskunnande. Eleverna görs kontinuerligt delaktiga och ges utrymme för reflektion i undervisningen. Jämställdhetsperspektivet integreras i undervisningen, inklusive i samband med apl.

Undervisning om och för hållbar utveckling

Undervisningen utformas för att ge eleverna en fördjupad förståelse för hållbar utveckling inom yrkesområdet, samt verktyg för att observera och analysera hållbarhetsfrågor som är av vikt för yrkeskunnandet. I undervisningen anläggs kontinuerligt hållbarhetsperspektiv på ett sätt som förbereder eleverna för att kunna göra självständiga och reflekterade val i det framtida yrkeslivet.

Bilaga 2: Författningsstöd

Enligt skollagen 2010:800 ska utbildningen i gymnasieskolan utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.¹ Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.² Yrkesprogrammen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande.³ Av gymnasieförordningen framgår att arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor.⁴

I läroplanen anges att det är skolans ansvar att varje elev på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen, som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet.⁵

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.⁶ Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.⁷

Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Rektorn har som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna ett ansvar för skolans resultat och inom givna ramar ett särskilt ansvar för bland annat följande. Att utbildningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv och att den organiseras så att den ger utrymme för eleverna att mötas och arbeta tillsammans oberoende av könstillhörighet. Att lärare och annan personal får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap samt att lära av varandra för att utveckla utbildningen.⁸

Av läroplanen framgår vidare att läraren i undervisningen ska skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande samt utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång. Läraren ska också stimulera, handleda och stödja eleven samt i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och

¹ 15 kap. 3 § skollagen (2010:800).

² 16 kap. 3 § skollagen.

³ 16 kap. 16 § skollagen.

⁴ 4 kap. 12 § gymnasieförordningen (2010:2039).

⁵ Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy11), avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål.

⁶ 2 kap. 9 § skollagen

⁷ 3 kap. 14 § skollagen

⁸ 4 kap. 4 § skollagen, Lgy 11, avsnitt 2.6, Rektorns ansvar

annan forskning. Vidare ska lärare synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter och val.⁹ Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt.¹⁰

I läroplanen framgår att eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att "observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling".¹¹ Vidare återfinns i examensmålen för Naturbruksprogrammet och Restaurang- och livsmedelsprogrammet skrivningar kring hållbar utveckling. I examensmålen för Restaurang- och livsmedelsprogrammet framgår att utbildningen ska leda till en fördjupad förståelse av de etiska frågor som livsmedelshantering, försäljning och hållbar utveckling ställer. De etiska frågeställningarna ska även omfatta de tidigare stegen i produktionskedjan, som djurhållning, odling, transport och förädling. Av examensmålen för Naturbruksprogrammet framgår bland annat följande. Att bruka naturen på ett sätt som främjar hållbar utveckling och vårdar ekosystemen ställer krav på såväl biologiska och ekologiska som tekniska och ekonomiska kunskaper. Utbildningen ska utveckla elevernas förståelse av naturens mångfald och hur olika verksamheter använder och påverkar naturen och biologiska processer. I detta ingår också kunskaper om olika energiformer och om energiomsättning. Utbildningen ska ge eleverna möjligheter att kritiskt granska och reflektera över hur vi kan bruka naturen för en hållbar utveckling.¹² I ämnesplanerna för ämnena skogsmaskiner¹³ respektive bageri- och konditorikunskap¹⁴ finns en beskrivning av ämnet som helhet, ämnets syfte med målpunkter, och en beskrivning av de kurser som ingår i ämnet. För varje kurs finns centralt innehåll och betygskriterier.

⁹ Lgy 11, avsnitt 2.1, Kunskaper, Riktlinjer.

¹⁰ Lgy 11, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning.

¹¹ Lgy11, avsnitt 2.1 Kunskaper, Mål.

¹² Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program med bilaga. Enligt 1 § ska de examensmål som framgår av bilagan till förordningen gälla för gymnasieskolans nationella program. Dessa mål gäller utöver de gemensamma kunskapsmål som anges i läroplanen.

¹³ Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet skogsmaskiner i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (SKOLFS 2014:69).

¹⁴ Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet bageri- och konditorikunskap i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå (SKOLFS 2010:64).